

Švajcarska demokratija i tročlanost

21.02.2021

Fionn Meier

Izvor

Časopis " Ein Nachrichtenblatt"

Sveska 11, broj 5, 21. februar 2021, strana 3

bibliografska napomena

Švajcarska je poznata i poštovana širom sveta po svojoj demokratiji. Švajcarci mogu ne samo da biraju svoje predstavnike u parlamentima i vladama, već i sami sastavljaju zakonske predloge uz pomoć narodnih inicijativa i da narodu na referendumu predstave zakon koji je usvojio parlament. Poslednja reč pripada narodu. Zar ne bi bilo zamislivo reći: svet bi trebao da se oporavi od švajcarske demokratije?

Ako se, kao Švajcarac, bavite tročlanom strukturom, možete napraviti uzbudljivo otkriće. Kada je Rudolf Štajner u oktobru 1921. održao govornički kurs, koji je bio držan posebno za ljude koji su u Švajcarskoj trebalo da održe predavanja o tročlanosti, dao je sledeću izjavu u vezi sa švajcarskim shvatanjem demokratije: „Zapravo, Švajcarci barem razumeju stvarnu demokratiju.“ (**GA 339, 14. oktobar 1921.**)

Kako? Da li je Švajcarska mnogo različita od one od pre sto godina? Da li Švajcarska tada bila „demokratska“?

Pogled u istoriju pokazuje da su dva instrumenta neposredne demokratije, referendum (uveden 1874.) i narodna inicijativa (uvedena 1891.), već postojala! Da li zato što je, za razliku od Nemačke i Austrije, pravo glasa žena uvedeno tek mnogo kasnije?

Ne, nije to bio razlog. Opravdanje Rudolfa Štajnera bilo je sasvim drugačije:

„Zbog uslova novijeg ljudskog razvoja, stvarni život države kao takve, koji bi zapravo trebalo da se odvija u ustavnoj državi, suštinski je nestao, a ono što se dešava u državi je zapravo haotična koegzistencija duhovnih elemenata ljudskog postojanja i ekonomskih elemenata. Moglo bi se reći: u savremenim državama intelektualni i ekonomski elementi su se postepeno spojili, a stvarni državni život je u međuvremenu urušen, zapravo je nestao. Ovo je posebno primetno u švajcarskom kontekstu. Svuda smo suočeni s očiglednom demokratizacijom intelektualnog života, nemogućom u njenim stvarnim oblicima, i s demokratizacijom ekonomskog života, i s ljudima koji veruju da je ta naizgled demokratizovana mešavina intelektualnog i

ekonomskog života demokratija. A pošto su iz ove mešavine formirali svoju ideju o demokratiji, pošto **imaju potpunu iluziju demokratije**, tako je teško govoriti o pravnoj demokratiji, posebno Švajcarcima.“ (GA 339, 14. oktobar 1921.)

U kontekstu svojih komentara o tročlanstvu, Rudolf Štajner je istakao da demokratski procesi donošenja odluka imaju smisla samo za regulisanje onih međuljudskih odnosa koji utiču na nas kao na jednake među jednakima. On je ovu oblast nazvao '**pravni životom**'. Ne postoje pojedinačni sudovi koji mogu imati veću težinu od drugih. **Sud svake odrasle (zrele) osobe je isti.**

Ovo takođe karakteriše kriterijum uz pomoć kojeg se pravna pitanja mogu prepoznati kao takva. Na primer, ne može svako, bilo da je to bankarski službenik, ili konobarica, ili lekar, da odgovori na pitanje da li pedijatar treba da koristi ovaj ili onaj lek na isti način. Isto važi i za pedagoška pitanja. Demokratsko glasanje na nivou cele zemlje o tome koja će se nastavna sredstva koristiti u nižim srednjim školama matematike očigledno nije adekvatno za određivanje najboljih nastavnih sredstava za dete.

Pa ipak, danas, demokratski izabrani predstavnici naroda zauzimaju ključne pozicije u Švajcarskoj u oblasti zdravstva i obrazovanja. Biramo naše ministre zdravlja i direktore obrazovanja i zadovoljni smo kada obezbeđuju zdravlje i obrazovanje Švajcaraca.

Danas sve jasnije vidimo posledicu: standardizaciju i eliminisanje svega pojedinačnog!

Koja su, međutim, pravne posledice, ako su oblasti u kojima su „većinske odluke“ donete neefikasne i budu prepuštene same sebi? Zašto nam je potrebna vladavina prava?

Naravno, bilo bi od pomoći kada bi se dala definicija. Ali, kako je Rudolf Štajner rekao švajcarskim govornicima, to je upravo ono što nije moguće. Da bi se prepoznao obim pravnog života kao takvog, prvo se mora razviti život percepcije i osećanja da bi ga doživeo:

„Dakle, radi se o insistiranju posebno duboko ovde [u Švajcarskoj] da je zakon nešto što se ne može definisati, baš kao što ne možete definisati crveno ili plavo, da je zakon nešto što se ne može definisati i da se njegova nezavisnost mora doživeti kao i ono što se mora doživeti kada svakom zreloom ljudskom biću to bude jasno. Biće, dakle, pitanje pokušaja da se razreši ovo ljudsko osećanje i odnos osećanja u pravnom životu za švajcarske medije, da **jednakost mora postojati u pojedinačnom ljudskom biću** da bi postojao pravni život“ (GA 339, 14. oktobar 1921).

Gde je mnogo tame, takođe ima i mnogo svetlosti. Nije li prevazilaženje greške najbolje sredstvo saznanja? Zar nije moguće, posebno ovde u Švajcarskoj, na ovom

jedinstvenom polju napetosti između krajnje neshvaćene demokratije i našeg švajcarskog ponosa na našu svetski poštovanu „uglednu demokratiju“, osnovati pravu demokratiju?

Formiranjem slobodnih duhovnih zajednica koje stoje na svojim nogama, može se raditi za slobodu u duhovnom životu. Kao takvo, Antropozofsko društvo je bilo efikasno u samorazumevanju Rudolfa Štajnera. On je to vrlo jasno rekao kada je neko predložio da bi se moglo početi sa tročlanstvom unutar Antropozofskog društva:

„Sve dok postoji Antropozofsko društvo, ili otkako njegov antropozofski sadržaj pripada Teozofskom društvu, koliko je od onoga što se ovde radi u ovoj duhovnoj zajednici u najmanju ruku zavisilo od bilo koje državne ili političke organizacije? Od prvog dana ovog društva ispunjen je naš ideal **u pogledu duhovnog života**, koji je iznad svega naš zadatak!“ (**AG 190, 14. april 1919.**)

To možete učiniti u granicama dozvoljenog i mogućeg. Međutim, unitarna država sve više teži da eliminiše prostore slobode. Na primer, škole sada mogu da zapošljavaju samo nastavnike koje je odobrila država. Lekari mogu samo u ograničenoj meri javno da govore protiv zahteva za nošenje maski. Zar se iz ovoga ne može dobiti saznanje da se mora raditi i na druge načine za slobodu duhovnog života?

U kontekstu svog trostrukog rada, Rudolf Štajner je jasno video da se sloboda duhovnog života mora razvijati i u političkom kontekstu:

„U principu ispravna stvar, dosledno shvaćena u smislu tročlane strukture, bila bi: učestvovati na izborima, imati onoliko birača kako se može izabrati, ući u parlament i opstruisati sva pitanja koja se tiču intelektualnog i ekonomskog života. O tome bi se dosledno razmišljalo u smislu tročlanosti. **Radi se o odvajanju srednjeg dela, života države.** To se može postići samo izbacivanjem ostalog levo i desno. **Ne postoji drugi način da se to uradi** osim da se zaista prepustite izboru, ustanete i opstruirate sve o čemu se pregovara i odlučuje u oblasti intelektualnog i ekonomskog života. To bi bilo koherentno u smislu tročlane strukture društvenog organizma.“ (**GA 337A, 3. mart 1920.**)

Da li se ovaj zamah već pokrenuo u Švajcarskoj? Koliko danas ima ljudi u **parlamentima** koji imaju razumevanja za tročlanost?

Kratko istraživanje koje sam uradio otkrilo je da nije bilo skoro nikoga (jedan od retkih izuzetaka je Rudolf Hafner, koji je bio u Nacionalnom savetu). Da li je onda iznenađujuće da su mogućnosti slobodnog intelektualnog života (a takođe i asocijativnog ekonomskog života) sve više ograničene?

Na osnovu ove činjenice i ovde predstavljenih ideja pokrenut je projekat „Društvo za promociju švajcarske demokratije“.

Društvo za promociju švajcarske demokratije

Švajcarsko društvo za promociju demokratije osnovali su 2020. Fionn Meier i Kristina Jatho. Njihov **cilj je** da pruže informacije za širu javnost u Švajcarskoj i da budu politički aktivni kako bi se ovde moglo postići pravo razumevanje demokratije.

Trebalo bi da postoje javna predavanja, seminari i debate na kojima se može preispitati naše razumevanje demokratije. Trenutne okolnosti nude najbolje uslove za to, jer je opipljivo: **Tresu nam se temelji! Ne, ne treba nam 'Veliko resetovanje', potrebna nam je prava demokratija!**

Tražimo članove, sponzore i druge inicijativne partnere.

Fionn Meier

* 1987

Kontakt:

fionnmeier@posteo.de

Fionn Meier, BSc ETH nauke o životnoj sredini / MA ekonomije (Univerzitet u Freiburgu,). Fionn Meier poseduje magistarski rad na temu „Novac kao računovodstvo – istorijski i teorijski aspekti“. Aktivan je u udruženju confoedera <https://www.confoedera.ch/> i član je Ekonomske konferencije Geteanuma <https://economics.goetheanum.org/home/>

Od 2021. koordinator Društva za promociju demokratije Švajcarska.

Preveo

Mr Đorđe Savić,

Pančevo, 2023.